

הקריאה לעבודה¹

דבר אחד: איך להשיג מה שהוא מעוניין בו! מייסדו אמר כבר ליעקב 'הלעיטני נא', זה כל מה שהוא מבין. ובערב הפסח מן הראוי להזכיר מה שכתב הראי"ה קוק זצ"ל בפירוש האגדה בהקשר זה: 'עולם האלילות והכפירה אינם יודעים כ"א את עצמם, את הנאתם הגסה החומרית, ואפילו ההנאות הרוחניות הנן רק משרתים להם'. מעשו ועד האתאיזם המודרני אנו נתקלים באותה שלילת החסד ובדרישה של סיפוק הנאה. פרשת ויקרא בדורשה הקרבה מעצמנו 'אדם כי יקריב **מכם** קרבן' ובכותבה אות 'א' קטנה בראשיתה, על מנת להקטין את האני האנוכי השוטף כל, מעמידה אותנו על מקומנו.

הרב אליהו רחמים זייני
ראש ישיבת ההסדר בחיפה

עבודת הקרבנות שהייתה כה מרכזית בחיי כל העמים עתיקי היומין, נעשתה לא רק מוזרה לבני דורנו, אלא אף זרה לחלוטין, עד כדי כך שאף אנשים יראי ה' עושים מאמצים על אנושיים כדי לגמד את מקומם מעולם התורה ועוד יותר מעולם העשייה הדתית שלהם. אכן אין זה פשוט להעלים ספר שלם מתוך תורת ה' ולנהוג כאילו לא היה ולא נברא, או כאילו אינו נוגע לבני דורנו התרבותיים. ראשוני המתבוללים בגרמניה ושאר ארצות מערב אירופה 'התנפלו' על דברי הרמב"ם במורה הנבוכים אשר לו כדי לשחרר את עצמם לא רק מחובת הקרבנות, אלא מממצות רבות אחרות לכשראו אותו מקשר אותם למציאות השייכת לעבר שפג תוקפו. אבל אם הבעייה הייתה אז מעסיקה יהודים מתבוללים, כיום, בארץ ישראל היא מעסיקה רבים בצבור הרואה את עצמו אורתודוקסי, אך שמשום מה הם חניכי העולם האקדמי. אם כן, ההתנגשות היא בין הרציונליות המערבית אקדמית ובין עמדה תורנית, שאותן הנפשות ה'רגישות' הנרתעות מ'טיוול' לצד כבש או פרה לקראת עבודת ה' אינן מצליחות - למרות כל הצהרותיהם בעד הכלאה עמדות מנוגדות וסותרות אלו את אלו – ליישב את הסתירה בין ה'קידמה' המערבית ובין העיסוק ה'פרימיטיבי' (ח"ו) של הקרבנות. ומה מצאו כדי לעכל את הקושי? הם עדיין לא העיזו להצהיר כנצרות הקדומה של 'מצוות בטלות לעתיד לבא', אך מצאו דבר מה בכיוון זה, והוא מאמרם ז"ל: 'כל הקרבנות בטלות לעתיד לבא, והתודה אינה בטלה לעולם', מבלי להיות מסוגלים להבין שיש קרבן תודה שהוא בעל חיים. ואם כן תירוץ זה שראו בו מפלט לבעיותיהם, אינו אלא מוסף קושי עליהם.

אך האמת הפשוטה אחרת לגמרי. הקושי אינו כ"כ אינטלקטואלי כמו שהוא מוסרי ואתי. לא רק קרבן בעל חיים קשה על בן התרבות המערבית, אלא כל קרבן, משום שחניך המערב אינו מכיר אלא את עצמו, את ה'אני' שלו. הוא נמצא בעולם רק כדי ליהנות, הידוניזם בכל המישורים, כולל האינטלקטואלי, היא משנתו הסדורה. העולם הוא לשירותו. 'קרבן תודה' אינו שייך לעולם מושגיו, והקרבה עצמית עוד פחות, לא למען העם לא למדינה ולא לנזקק. הוא מבין רק

1. המאמר הופיע ב'מעייני הישועה' (פרשת ויקרא התשע"ג).